

Изази Недјељом. Цијева: За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) за годину 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића. За све остале земље у ЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по годину 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Прегледна мапа се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а може се и картом упућеником на пошту у Котор. Дописи шилу се уредиштво. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новч. За огласе веће и на дуже вријеме миње.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

ПАРИЗ, 19 априла. — Тек што је пришло Шнебеле, примио га је министар пресједник Гобле. Новине „La France“ објављују први списак приложника на један крст накићен дијамантима који ће се даровати Шнебелу. Поједини прилог не смије бити виши од једнога франка.

КАНЕЈА, 19 априла. — Између хришћана и мусулмана дошло је до крвавијех сукоба. С тога су се сви консули великих држава, те бјеху отпутовали, винули у Канеју.

АТИНА, 19 априла. — Врзојави са Крите јављају, да су се узаврели духови на отоку етпшали.

МАСАВА, 19 априла. — Салета, старјешина италијанске војске у Африци, огласио је јутрос изјаву блокаде приморја око Масаве.

РИМ, 20 априла. — У скупштини захтијева министар војни, да се његов приједлог за устројство војске прогласи као хитан. Преклиње одбор, коме је тај приједлог повјерен да га проучи, да ни часа не почаси, јер би се из оклијевања могле изродити пошљедице, за које влада не би никако могла примити одговорности. Скупштина је ријешила да је приједлог хитан.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 25 априла.

Рођен-дан Његовог Височанства Књазице Милене, 22 априла, дан уочи Бурђева-дне, прослављен је у пријестоници нашој према своме значају.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

„ИЗ НАУКЕ О ЈЕЗИКУ.“

(Наставак.)

Et nunc venio ad fortissimum: Прилазим к неумитном судији на страшноме суду књижевному, к немилостивом гопоцу сваке, и најмање погрешнице противу чистоте и правилности језика, — к „Нашему Добу.“ —

Хвала Богу, има ли страшнијег судије потричарима на њиви граматике и синтаксе српске, од „Нашег Доба“? Тешко грешнику који му пане шака! Кад навали на „Браника“ те га прочуна са граматичке стране, није нам толико ни жао, знамо да ће му се „Браник“ осветити брзо, ма и с друге стране. Но кад се наклати на спороманка „Стармалога“ те га стане цијепати, да не остане ни једне здраве длаке на нашем. — не знаш да ли већ више „старом“ или „малом“ — шаливчини, то ти се већ учини тако немилостиво, грдно, да не можеш на пона да „малом“ не прикочиш у помоћ. Ох, le beau mérite! Лијене славе за „Наше Доба“, коме као да је чистоћа језика главна тачка програма, крсно јунаштво за уредника му, чувеног, наградом увјенчаног преводноца Тацитовог Агриколе, ако паће мане језику „Стармалога“, који је с те стране тико слабачак, тако нејак и трошан, да је чисто грехота тицати у тако вредовно мјесто, а камо ли ударати на њ свом убојном спремом. То није витешки од витеза „Св. Саве“!

Кад видимо тако видовиту пажњу на сваку ситницу у руку и опреми својих противника, чисто бисмо понављали: на што нам други „браници

Послије службе божје коју је служио Њ. Високопреосвештенство Г. Митрополит Митрофан, почело је честитање Њеном Височанству. Прво представници великих држава на Двору Његовог Височанства са својим секретарима, па свештенство православно и римокатоличко, вођено Њ. Високопреосвештенством Г. Митрополитом Митрофаном и Надбиском барским Пресвијетлим Господином О. Шимуном Милиновићем, на сва остала господа уобичајеним редом.

У очи тог свечаног дана бјеше цијело Цетиње осветљено до по ноћи, а на сам радосни дан бјеху све куће, тако рећи сви прозори цетињски окићени заставама црногорским. — „Долгоденствије“ при благодарењу, последије свете литургије пратио је тутан топова.

На вече истога дана поново је засјало Цетиње у свечаном осветљењу, ради сјутрашњег Бурђева-дне.

(Бурђев-дан,) као крено име нашег Владалачког Дома, прослављен је на Цетињу и на Свијетлом Двору, као и навјек, по старом српском обичају. Послије службе божје и благодарења, уз пуцњаву топова, било је примање у Двору. Како се Његово Височанство Господар и Књаз чуо нешто слаб, замјењивао је Свијетлог Домаћина Његовог Свјетлост Књаза Нашљедник Давида те је и при обједу, с високопреосвештеним Г. Митрополитом и с мајком Њег. Височанства, Госпођом Ставом, сјекао колач. При обједу је Њиховијем Височанствима и свему Владалачком Дому наздравно прво Њ. Високопреосвештенство Г. Митрополит Митрофан, па последије Пресвијетли Господин Шимун Милиновић, Прабискуп

језика српског“ поред „Нашег Доба“? На што нам Сандићи и Живановићи поред великог писца „мале појетике“, и да ли није сам главом Јован Бошковић заслужио да га „дисциплинарни суд“ осуди, што се усудио на видик са својим списима, док је „мали појетичар“ још у животу и у пуној снази!

Но да видимо, да ли нема баш ни једнога прашка у том оку што види сваки трунак у другом.

Ваља признати по думи, да чланцима и биљешкама самог уредника нема никакве замјерке ради језика, ради граматике или синтаксе. То је тако истесано, одјелано, удешено и намјештено, као да му је то и толико, као да је писац увјерен да му је то и онако једина врлина. Што се тиче осталог, мисли, правца, смјера, разлога, то Бог зна, о томе се навјек може препирати, но, ако би ту и било какве неправилности, нека је бар правилац језик.

И ако не може уредник напунити сав лист, али — он одговара за све, одговара не само државној власти, но и читаоцима. На шта видимо?

И ту налазимо, у опште, вишу пажњу по на пр. у „Браника“. Нећемо наћи „владаон“, „пришти“, „без да —“ и т. д. — Али — погрешака за то никак има.

Нећемо замјерити омањим погрешкама и неправилностима, као што су — узмимо само пошљедњи број — „љубопитство“ (у првом чланку, што може проћи као архаизам), па „обдржаван збор“ („бирачко кретање“ — загребизам), но није тешко наћи ни у „Нашем Добу“, да се ово на оно

барски, у име своје и свога духовног старешине, *Св. Оца Папе.*

(Прабискуп барски), пресвијетли Господин Шимун Милиновић, приносио је уторник вече, преко Вира и Ријеке, на Цетиње. У пратњи су му францезци: О. Ф. Никлић, парох Шестански и Методије Радић, тајник прабискупски. Прабискуп је наумио овом приликом обићи општине својих подручних вјерника, од Подгорице па Крајином и Приморјем до Бара. Пресвијетли је Господин овдје гост Његовог Високопреосвештенства Г. Митрополита Митрофана.

Сомборски лист „Бацванп“ јавља ову „новост“:

„Са поуздане стране дознајемо да ће српски пјесник Мита Поповић до који дан оставити завод у ком је био, и здрав се опет повратити у круг своје породице и својих пријатеља. Ми се од свег срца радујемо овој вијести и увјерени смо, да ће се овој вијести зарадовати и цијело Српство“.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Како да хранимо живо.

Иште

А. Др. Коблишка.

Различита је и многа храна која се даје живу.

Дијели се прије свега на траву, сисено, те онда употребљују се коријени различита зрна, остаци техничких фабрика гдје оваке имају на и неке животињске (анимална храна). Те ако бисмо хтјели, на врху, неки број материја које на живљемо сурогатима хране.

обавило а хоће да рече свршило, учинило (в. Бошковићеву замјерку). А то бисмо замјерили и мање „страшном судији“. Па ћемо наћи и у тог немилостивог исправника немогућих ријечи, као што је предстојеће; истина, то је у допису загребачком, но ипак уредник одговара и за то, бар такве замашне неспретности не би смио оставити непоправљене.

Други је посао кад уредник добије који чланак од старијега књижевника, који свој списе потпише својим пуним именом, те за њ и одговара. Тако је и „Наше Доба“ донијело зимус наз њеких чланака под насловом „Козаци у Срба“. Одмах у почетку била нам се наметнула мисао, да је уредиштво „Нашег Доба“ примило тај чланак написат, можда мађарским језиком, па га је повјерило не вјештом преводнику, или га је добило већ у пријеводу, но свакојако у пријеводу, и то у пријеводу с мађарског, те га онако, без икакве више поправке, штампало. У тој мисли утврдило нас је савним ово мјесто у тијем чланцима:

„Дакле у оно доба Срби су тражили интервенције Русије за „Војводу“, и посланик њен упутио их је, да чекају, „Санкција граматичка“ да се укине, па тиме и краљевство Угарске“. Апстрактно проблематичног пријатељства Русије прам тадашњој Аустрији, само да забиљежимо то: да посланик Русије, није се устручавао с једне стране декретирати пронаст Угарске, и ове скинуће њено са трона, што значи лишавање владајуће династије правом фундаменталним државе задобивено групе, које је на еталијем правном основу, него право династије Романова, која од паластских интрига и револуција зависа, с друге стране пак, у име Русије, није имао толико политичке интервенције

Кад се каже трава, разумије се све оно лишће љетораста што дајемо живу.

Обиљежје зелене траве је: да је пуна воде док је млада, а кад је осушимо садржи мношину протејине и лако се пробава.

Осим смоле, биљне слуди и пектине налазимо неку врсту шећера, и то хидрокарбонатног шећера, мало штирка и нешто етеричнијех и екстративнијех материја.

Прије свега овђе долазе ливадне траве.

Оглед и анализа (V. Grouven — Vorträge — ueber Agrkultur — Chemie) броји међу најбоље траве које служе живу за храну ове:

- Ренак (Alopecurus pratensis.)
 - Дуга зоб (Arrhenatherum avenaceum.)
 - Дивља зоб (Bromus mollis.)
 - Власула (Festuca pratensis.)
 - Lolium italicum (љуљ.)
 - Утривац (Lolium perenne.)
 - Пошино прасе (Phleum pratense.)
 - Разне врсте пацје траве (Poa annua et pratensis.)
 - У другу категорију спадају неке врсте зоби (Avena pubescens et flavescens.)
 - Пасја трава (Triticum caninum.)
 - Миришљива трава (Anthoxanthum odoratum.)
 - Преслицина или звечац (Briza media.)
 - Токовица (Phalaris arundinacea.)
- Разумије се да сама земља и њезина позиција тако исто гњој и теспература одређују, да ли је трава питна и пробављива.

Ако додамо купуастих биљака, намјењива се много питљивост свјежје траве.

Ако су различите дјетелине или Глушина (Vicia cracca) која се налази теђе и теђе међу слаткијем травама, не губи се тога трава своје доброту, даначе може постати укусија; а тако исто рецимо о малој бовкиви (Plantago lanceolata).

Дочим треба одбити ону траву као слабо храниву међу којом налазимо велику мношину Кабје траве (Senecio vulgaris.)

- Туровета (Tragopogon pratensis.)
- Трокетота (Polygonum bistorta.)
- Ивањског цвијећа (Galium.)
- Пенељуге (Chenopodium.)
- Пачјег гвезда (Symphytum Anchusa.)

савјести, која би му диктирала, да не даје наде и изгледа „Војводи српског“ покрај рушевине државе Угарске, цијеле монархије, и губитка династије круном својом, и тиме да наводи народ српски у Угарској на издајство отаџбине и династије своје. То је занета перцидија“.

„Наше Доба“, бр. 19. 13 фебр. 1886.

Ипак се пијесмо много зачудили, кад на крају тијех чланака најосмо име: Ј. Игњатовић.

Ко не зна Ј. Игњатовића? Он је „јединац у мајке“. Он је не само особита и једина појава своје врсте у српској књижевности, но слободно се може рећи, да такве појаве нема нити је било ни у које друге свјетске књижевности. Ни у једне свјетске књижевности нема књижевника од гласа и рада Ј. Игњатовића, који би био толико не вјешт своме језику, колико је Ј. Игњатовић језику српском. Ни једна се друга књижевност не може похвалити цијеле признатим књижевником, који би био кадар написати и својим именом потписати онако овејану сметеност, онакви узор сипетског, управо никаквог слога, онакви одбирак неписмености, као што га је изабацио Ј. Игњатовић у споменутој публикацији „Нашега Доба“.

Јако нам је што се, показујући трње и коров по њиви језика у књижевности и поинарству нашег времена, сукобисмо с Ј. Игњатовићем. Што је Емил Зола у француској приповједачкој књижевности, то је Јаков (Јана) Игњатовић у српској — могао бити. У њега има онај поглед на обични живот, оно разумијевање и разбирање најнепознатијих појава, она воља к израђивању, тако рећи, анатомскијех пренарата најневијештијих мишића и

Није да су пљодљиве, даначе неки их гоје, а ма имамо бољих, питијех.

Сада долазе оне које садрже етеричног уља, екстрактнијих материја а и органичнијих киселина.

Прије свега напоменимо неке ароматичне траве: Куница (*Achillea Millefolium*), Ким (*Carum Carvi*), Мајкина душица (*Thymus Serpyllum*), *Mentha* (Риња метвица).

Мирисну те својим мирисом зачињају храну а подражују, ојачају органе пробављања. Ако ли живо слабо пробавља, као што при свршетку зиме кад прољеће настаје, даје се живу за неколико рђавог сијена, онда овакве траве помијешане ојачају ефекат калаца (младе траве) и сачињавају онај елемент који оживљује и то при ономе што Нијемци зову *Frühjahrkuren*; па и капије противе се надимању и другом квару желуца. Друге траве као Вратић *Tanacetum vulgare* Пелен (*Artemisia absinthium*), Маслачак (*Leontodon Taraxacum*) *Chichorium Inthybus* (Водонија), Оман (*Inula*) и Дубачак (*Tenerium*) садрже осим ароматичнијих супстанца мношину екстрактнијих материја.

Живо их не једо радо ако их не помијешамо с другим травима.

Друге су траве љуте, као што Кисељача (*Oxalis*) јер садрже много оксаличне киселине. Док су младе расхлађују тијело, кад су у множини треба их одбити. На примјер: Мноштво Кисељача (*Rumex acetosa*) проузрокује лијавицу код оваца.

Сада прођимо на различите врсте дјетелине.

Прва је Црвена ливадна дјетелина (*Trifolium pratense*) па онда долази Бијела дјетелина или Крстикуме дијете (*T. repens*). Иза ове Шиткова дјетелина (*T. incarnatum*) која мало храни, отворне лако, него прије зиме посијана најраније удари.

Шведска дјетелина (*T. hybridum*) која се приближа с механичног и хемичног састава. Сија (*Medicago lupulina*). Сију је јоште на она мјеста гдје слабо успијева Црвена ливадна дјетелина и то на сухој лакој пјесковитој земљи, јер не подноси зиме. Њој се приближује Жураљика или Кокотац (*Melilotus*) који успијева на сухој каменитој земљи. Уздржи се и кад је суша а расте брзо. Свуда успијева гдје је добра земља која обалује азотом, с тога спада међу најбољу врсту хране.

Граховина (*Onobrychis sativa*); ова љуби вапњенату цјелицу. Она је боља од саме Луцерне јер и великом сушном успијева гдје остале врсте дјетелине слабо напредују. Једино што полако расте и само се једном коси.

Scradella (*Ornithopus sativus*); живо ју лако пробавља. Оликује се с тога што је питна док год цвјета али је од релативне користи. Лупин (*Lupinus luteus*, *austriacus*) тако исто *Vicia sativa* (Грахов) *Vicia Faba* (Боб) и *Pisum sativum* (Грашак) које се још зелене употребљују.

Све ове траве миле су живу, живо радо их једе осим Лупина, па који се мора прије привикнути. Ова се научи на Лупин прије него ли коњ и во.

Зелена је храна добра док је трава млада, пуна сока и док не отворне; јели једном отворну, не једу је радо. Док трава процвјета даје се као зелена храна, само шведску дјетелину и граховину можемо дати и даље, нека су прошле неки стадијум вегетације, а то у потпуном цвјету. И *Scradella* је добра храна све док не цвјета.

Добра трава а особито дјетелина, сачињају јаку продуктивну храну; дјетелина пак надкривљује, што је питна, и саму смјесу различитијих трава.

Не може се порећи да се живо најбоље храни младом травом. Али с тога не смијемо живу дати саме траве.

Хранимо ли коње самом луцерном, Граховином или граховом радиће много, али ако их нагонимо на тежу радњу, било потезањем или трком, лако се зноје и прије времена ослабе.

Много воде а мало сухих супстанца, главни су фактори што живо узмље у се огромну масу (8—10 фунти на дан.) Пријева се растежу а органи дисања сужују се. Коњи изгледају обли и привидно здрави, ама нијесу него надуте а мишићи губе своју ушржност и своју енергичну трајну снагу.

Нека трава обилује протеинном и сухијем супстанцама, она ипак није најнајнија храна. Гдје се ждробад хране, а поименце у равницама, кроз друго или треће љето само дјетелином, или граховом, или другом травом која овиња расте, — ту њихова тлања ослабе, омекују; дичим ждробадима која пасу на високу или по сухим мјестима, добре траве, смијешане са финијем укусијем биљкама, то се не догађа. Трава уз какву другу врсту хране може се држати да је питна, ко ли је трава у великој множини, онда и само зрње прође цијело кроз цријево и изађе на двор.

Тако је и трава поглавита храна свињама док порасту; али не сама; безиниће се питљиви ефекат много повисити ако ли је дајемо сасјечену са брашном или каквијем корјенјем.

Друкчије се храни говече. Све што говече иште дајемо самом травом. И самог орног вола можемо самом травом нахранити, па и опашу. Наравно хоће се неколико (100—140 фунти одраслу волу, 8—15 фунти оци.)

Живо прима у се велику мношину протеине, ако га хранимо самом дјетелином или каквом другом травом која обилује протеинном, а особито луцерном прије и послје цвјета. Да се не би тако немало расипала дода се такојој храни нешто сасјечене сламе.

Ако ли је дјетелина или само зрње отворну помијеша се неколико младе питне траве да храна обилује про-

теинном. Сијена ћемо додати особито кад је зелена трава у множини. Не сјече се зелена трава с тога да је живо боље пробави, него с тога да се лакше смијеша са сламом а особито да не би живо храну разбацало а то се догађа кад му омрзне а особито кад мухе на њ нападају. Са стране дијететичне (здравља) зелена је трава добра док је млада и пуна сока.

У овом смислу надмашује добра трава смијешана са поједијем финијем ароматичним купусастим биљкама и саму дјетелину

Траве обилују протеинном и етеричнијем супстанцама, лако се пробављају и асимилују; различити сокови и тлања пођу на боље.

Кад живу на свршетку зиме омрзне храна, те је радо не једе јер је недостатна; кад измеци испадну тврди и ријетки, кад се кожа осуши, отворне, длака свој особити сјај изгуби а тијело ослаби, онда млада трава помага више него ли иједан лијек.

Osteomalacia код крава и тако исто *Kachitis* код сисаваца не стаје чим се под материјама или музарама млада трава која је стонр ударила. Тако се исто овце помозгу које уз рђаву храну имају разне врсте изгубе крви. Ка лац помага и ону живу које је изнемогло с дуготрајних болести или с велике радње.

Лака лијавица која се појавља иза сочне траве није шкодна колико се цијени, даначе чисти тијело и крв. Ако ли појача потраје неколико, онда ми смо тому криви, јер смо размијенули храну на брзу руку.

С тога у почетку даје се само једном на дан и то мало зелене траве, пошто смо живо прије наситили са сухим сијеном те се онда постепено пролази на веће и чешће оброке, или се у почетку помијеша млада дјетелина са изсјеченом сламом.

Једна од погубних болести која се појавља кад се живо храни младом травом то је надимање (*Meteorismus*) које се појавља особито код волова, оваца а и у коња кад одушнују (*Colica ventosa*). Прави узрок да се често појавља и да великом брзином развија велику мношину гаса није познат.

Само знамо да се лако раствара млада по прилици до кољена бујно узраста дјетелина и то прије цвјета, јер обилује протеинном; да се ферментација особито појавља при празном желуцу па иште срца и напада особито на оно живо које јоште није привикнуло на дјетелину и да нагло напајање посијешује надимање.

По свој прилици најпогубнија је Црвена ливадна дјетелина ама је и Луцерна, Ђла, Граховина као што и остале врсте дјетелине, као што лишће купуса или репе.

Овакову болест развија и росна трава а живо је поједе кад је оупце стонр огријало или кад поношени метоме на њавилке тако да се угрије, а напакон и

судова друштвенога строја, те се налази у францускијих писаца т. зв. реалиста, натуралиста или вериста, особито у Е. Зола, који је тим начином писања стекао свјетски глас и, узгред, неколико милијона имања. А наш „Јаша“ почео је тим начином причати још прије Зола, у своме Милану Наранџићу. Но док је Зола мило да износи свијету на видик све човјечје слабости и „гадости“ те се његов ум каљужа у глибу и по буњишту, као пацов, наш Јаша није се никада дотле заборавио. Он се није стидио дочекивати своје читаоце као госте у најсиромашнијим грађанскијем и занатлијскијем склопштима, у бривача (бербера), у шивача, превљара и т. д., но није мислио да неће бити добар домаћин, да неће бити довољан вериста, ако им не покаже, и како је под кућом, у каналима, како је на буњишту и на гвојишту, и т. д.

Па ипак — Зола је Зола, а Јаша — остаје Јаша.

„Разумије се“, рећи ћете. „Зола није француски, а Јаша српски, то је сва разлика.“

Нијесте погодили. На против, ја сам у јерен, да је Јаша своје приче писао француски, но онако и онаким француским језиком какви му је српски, а Зола да је своје писао српски, онаким српским језиком какви му је француски, српски би Зола био чувенији и уваженији у свијету па и у самијих Француза од француског Јаше.

Оно, по души, није само у језику једина разлика између та два, у зачетку тако сродна, а у развоју и усјеху тако недомашно размакнута књижевника. Главна је разлика у томе што

је Зола умјетник, прави умјетник, а Јаша — надничар, шегрт, стари, вјешти шегрт, који неће никад изучити свога заната. Као и сваки прави умјетник, Зола умије да нам открије дубљине и вајњезије закутке човјечје душе, и ако до тих дубљина долази навијек чулом, живчаним путем. Наш Јаша остаје обично на површини. У свијем његовијем причама, поред свега шаренила, ни једне појаве која би вас потресла, ни једног погледа који би вас загно, ни једне душе која би пријонула уз вас.

Иста је така разлика у језику и прилика је, да су те двије разлике у свези једна с другом, да је једна другој узрок и повод. Јаша не умије писати српски, тај осједјели књижевни шегрт не познаје ни најпречег алата своме занату. Уредници имају муке с његовим рукописом, па често бива да му не знају лијека те остане онаква наказа, као што је она из чланка „Козаци у Срба“.

Сасвим је природно и разумљиво да онај, који мисли да може бити књижевник и писати не само повинарске чланке, но и приче и романе, и ако не зна језика којим пише, да је исти увјерен да му не треба особито испитивања и проучавања ни за познавање човјечје душе. За то је онај примјер те га изијесмо, права слика и прилика не само језика, но и ума и духа пишчева.

Поред свијех својих неправилности у језику, „Браник“ се ипак не може похвалити таквом одабраном наказом српскога слога, као што је она из „Козака у Срба.“

(Наставље се.)

НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ

(Скупља из народа В. От.)

II.

Женидба Кнежевића Ђирака.

(Наставак.)

Кад то зачу војвода Радоња,
Овако му ријеч проговара:
„А не бој се, драги пријатељу,
„Ја ћу за то лако учинити!“
Па довати лист књигу бијелу
И калема чим се књиге пишу,
Па навикти лист књигу бијелу,
И посла је варош Подгорици
На силога бега Лисичића;
Овако му говори војвода:
Пријатељу беже Лисичићу!
Јеси л' чуо, једна ти ко каже,
Да сам моју удомио шћерцу,
На Грахову пољу маленоме,
А за сином Младутина кнеза,
По имену Кнежевић Ђираком.
„Но ме чујеш, добар пријатељу!
„Како примити лист књигу бијелу,
„Одмах скочи на ноге јуначке,
„Па покуши шездесет Турака,
„Од китице варош Подгорице;
„Па их води Брдом Великијем,
„Докле дођеш Спужу бијеломе,
„На Буруму причекај сватове,
„Попрати их у Бјелопавлиће,
„Јер се бојим од Бјелопавлића,
„Да им не би удрили на путу.“
Књигу посла, на сватима каже.
Кода свати зачуше војводу,
Одмах хитро ва ноге скочише,
И оваку ријеч бесједнише:
„Војводо, изведи ђевојку,
„Јер оћемо сада цутовати.“
Тада брава сестру изведоше,
И дадоше међу ђеверима;
Прихватише даре и ђевојку,
Па их ето низ Дрекаловиће,
Док дођоше на Бијоче равну, —
На помеђу Кучку и Пипере у —
И Морачу воду преброднише;
Па их ето ериједом Пипере,
А кад бише више бјела Спужа,
На Буруму зеленој ливади,
Ту вајнише бега Лисичића

сама влага може бити крива. Смјеса гаса који се налази у дробу травождераца или они у дебелом цријеву коња издржи осим азота који долази од прогутаног атмосферног ваздуха и изостаје у органима пробављања, а кисељача прелази у крв, увјек велику мношину карбоничне киселине (80%) и карбонатног хидрогенија (50%) па и самог хидрогенија.

Кад би у тој смјеси било саме карбонатне киселине и самог хидрогенија, ми би промислили да се догађа у органима пробављања оно што се називље ферментацијом маслене киселине.

Али је карбонат хидрогенија који се налази јоште у барам, дакле је његова ферментација као што су огледи Попова доказали да се то догађа у јендецима.

Какви су то ферменти, до сада није познато. Можда су мали органици који у великој множини нападају на органе пробављања. Дакле, ми ћемо еву нашу пажњу обратити да ону живу који није привикнуо на дјетелину недајемо је одма у јутро.

Сушу храну изјутра дати, то нам налага сама хигијена; а сама смјеса младе дјетелине са другом травом а особито са сасјеченом сламом противи се много надимању.

Друго пресервативно средство које је само искуство доказало то је: да Луцерна и дјетелина нијесу дотле погубне, док их смијешамо са *Kimelom* Кунином или *Водошијом*. Ово је разлог што се препоруча у овим мјестима гдје се овакова болест појавља, сијати 2—3 фунта *Кимела* са дјетелином. Пошто је *Кимел* двогодишњи, с тога се држи дјетелине. У многијем мјестима одкада се ово средство предузело, није се ниједан случај надимања приказао.

Јоште ћемо назити на прелаз на брзу руку зелене траве и на смјесу исте са сламом или сијеном, с тога што се не само надимање него тешке индигестије ушљед парезе дроба са слабом развијањем гаса а код коња колика и само жаловљење показују.

Особито то се догађа кад се предрору са отворлом дјетелином или бобом, грашком или граховином, кад пробављано ушљед дугог налијевања са подвојем ослаби.

Кад је дјетелина сува несмије се никад дати, јер се у цријевима сачињају отвордути брабоњци. Ако се предрере које одједанут са зеленом дјетелином или зрњем а прије давамо му другу врсту хране, добија жестоку болест (н. *Rehe*) да му се ноге укоче или насједне крв мозак да може лако и липсати.

Тако исто овце и јагњићи поцркају у мало дана од навале крви на мозак ако иза тешке хране прођу на дјетелину. Онда народ мисли да им је вртоглавица а то није.

А на сврху примјетићемо да је дјетелина која садржи одвећ здрело зрње често код коња проузроковала кихавицу.

Још ћемо нешто казати о *Ждрални* да садржи мношину неке материје која

И са њиме шездесет Турака,
Дигоме се сватови и Турци,
Отидоше подем зеленијем,
И зелено поље пријеђоше,
Заљегоше уз Бјелопавлиће,
И тада их данак оставио,
А тамна их нојца прихватила.
Кад су дошли под Кадића куле,
Већ напријед свати не могуше, —
Јер је тамна нојца без мјесеца —
Но падоше на росну ливаду.
Кад је ноћи о вечери било,
Бјеше ведро, па се наоблачи,
Иа облака плаха кина нађе, —
Но што рече Кнежевић Голубе:
„Чујете л' ме и свати и Турци!
„Ако ћете мене допустити,
„Да ја узем моју снаху драгу,
„Па да са њом изађем на кулу,
„Да би снаху од китице склопио, —
„Да јој китица рухо не повиса?...“
На то свати и Турци присташе, —
Те остане на росној ливади.
А Кнежевић на поге устаде,
Па за руку снаху прихватио,
И ојдоше у најближу кулу.
Кад дођоше на скалине кули:
Цикну алком Кнежевић Голубе,
Ваш у врата од бијеле куле,
Алком цувиу, а грлом повикну:
„Је ли вога на бијелу кулу?“
Ал виде једна баба стара.
Кад је виђе Кнежевић Голубе,
Овако је њојзи говорио:
„Добро вече, остарала бабе!
„Можемо ли нојцу преноћи?
„Е не китица у пољу затекла!...“
Тад му баба ријеч проговори:
„Можеш снахо, а да зашто неш?...“
Тад Кнежевић угледе у кулу, —
А стара им отвори одају
И прострије мекана душеса,
Па се онда натраг повратила
И за собом врата притворила.
Но да видиш Кнежевић Голубе,
Кад почину на меку душесу
Својој снахи ријеч проговори:
„Чујеш ли ме мила моја снахо!
„На душесу сједи поред мене
„Е ћу лаки снаху боравити;
„Него да те не уједе гуја,

особити начин заудара а то је Кумарин и тим више што је ближе цвијету.

Ово је други разлог да је се не би имало употребити као храну или кад би хтјели, не саму, него да се помијеша.

На оваки начин узимље је живо радо и помага доста, само треба пазити да није отврдела.

У великој мјожици сама а зелена показала је индигестију на 50 крава и пошто су оздравиле нијесу је хтјели више јести.

Што се тиче шведске дјетелине показала је на коњима неки врући болезњиви оток губице и трепавица на и саме бијеле љаге по глави и по погама Anna. de médecine vétérinaire 19 année p. 70. — Deutsche landu. Presse Jahrg. II. № 83. Таква је болест да живо више не једе, тресе главом, слузи много, удара ногама и гризе. Слузаста опница усница, десни, језика, на очима обијели на почетку, по којима љушти се, те се након 24 сата покажу ранице различите величине и облика, које након 6—14 дана нестају. На обијелела мјеста на глави и на погама кипи већ након 6 сати нека текућина из накомстремене длаке а други дан покажу се тврде сухе красте које се у 14 дана отпоје.

(Наставиће се.)

ПРОМЕТ ДОМАЋИЈЕХ ПРОИЗВОДА У ЦРНОЈ ГОРИ.

Опцић, 14 априла 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Брашно руметиново, ока по 9 н. — Сир, ока по 50 н. — Масло, ока по 1 ф. и 35 н. — Суве смокве, ока по 13 н. — Пасуљ, ока по 12 н. — Дуван, ока по 50 —51 н. — Риба крап, ока по 20 н. — Риба кубла, ока по 24 н. — Риба јегуља, ока по 18 н. — Јаја, комад по 1 н. — Стуре, комад по 11 н. — Јагњече коже, комад по 60 н. — Овчје коже, комад по 1 ф. и 20 н. — Јарске коже, комад по 80 н. — Сијено, ока по 2 н. — Волови, цијена по комаду 33 ф. — Краве с теладима, по 40 ф. — Овце с јагњићима, по 5 ф. и 51 н. — Козе с јарићима, по 5 ф. и 80 н. — Дрва, товар по 28 н. — Ђумур, ока по 2 н. — Клак, ока по 2 н.

На данашњем пазару, 17 ов. м., биле су разној трговини ове цијене:

Брашно руметиново, ока по 8 н. — Сир, ока по 45 н. — Масло, ока по 1 ф. и 30 н. — Дуван, ока по 50 н. — Риба крап, ока по 13 н. — Риба јегуља, ока по 30 н. — Суве смокве, ока по 13 н. — Пасуљ, ока по 12 н. — Стуре, комад по 12 н. — Јаја, комад по 1 н. — Јагњече коже, комад по 60 н. — Овчје коже, комад по 1 ф. и 20 н. — Вуна, ока по 68 н. — Сијено, ока по 2 1/2 н. — Ситни лук за сађење, ока по

14 н. — Волови, цијена по комаду 35 ф. — Краве с теладима по 33 ф. — Овце с јагњићима по 5 ф. и 25 н. — Козе с јарићима по 5 ф. и 30 н. — Дрва, товар по 28 н.

Вир, 17 априла 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Волови, цијена по комаду 44 ф. — Свиње, цијена по комаду 6 ф. и 50 н. — Овце, цијена по комаду 6 ф. и 50 н. — Козе с јарићима по 8 ф. и 20 н. — Руметин, багаш по 1 ф. и 10 н. — Сланана, ока по 1 ф. и 2 н. — Прости дуван, ока по 70 н. — Суво месо, ока по 34 н.

Даниловград, 19 априла 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Говеда, цијена по комаду 21 ф. и 42 н. — Овце, цијена по комаду 3 ф. и 6 н. — Јагњад, цијена по комаду 1 ф. и 20 н. — Козе, цијена по комаду 3 ф. и 40 н. — Јарић, цијена по комаду 1 ф. — Свиње, цијена по комаду 2 ф. и 50 н. — Вуна, ока по 70 н. — Сир, ока по 50 н. — Масло, ока по 9 н. — Суво месо, ока по 60 н. — Коже, комад по 60 н. — Риба, ока по 40 н. — Дуван, ока по 1 ф. — Руметин, багаш по 1 ф.

Никшић, 19 априла 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Волови, цијена по комаду 50—60 ф. — Краве, цијена по комаду 15—18 ф. — Брави, цијена по комаду 2 ф. и 70 н. до 30 ф. — Свиње, цијена по комаду 4—6 ф. — Руметин, ока по 12 н. — Кртола, ока по 4 н. — Сланана, ока по 1 ф. — Лој ока по 50 н. — Суво месо, ока по 51 н. — Сворун, ока по 60 н. — Пшеница, ока по 17 н. — Раж, ока по 11 н. — Просо, ока по 9 н. — Вуна, ока по 1 ф. — Ситни лук за сађење, ока по 34 н. — Дуван дограм, ока по 76 новч.

Бар, 20 априла 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Руметин, багаш по 1 ф. и 20 н. — Пшеница, багаш по 2 ф. и 20 н. — Сир, ока по 50 н. — Вуна, ока по 85 н. — Риба крап, ока по 24 н. — Брави, цијена по комаду 3 ф. до 3 ф. и 50 н. — Дрва, товар по 26 н. — Ђумур, товар по 1 ф.

Црногорско Поморство.

Св. Никола 12 априла. — Ове недјеље имали смо средње и јаке вјетрове од I. кв. мирно море и ведро небо. на иза тога средње вјетрове од II. и III. кв. море узбуњено, небо облачно кад-кад кишу.

„Па за ово ником немој казат!
„Докле моја не испадне душа!...“
Хоће млада, послушна ђевера,
Кад завиди ране обадвије,
Из бијеле изидоше куле;
У то рујна зора зацвјетала,
И дођоше међу сватовима,
Па им Голуб „добро јутро“ зваше,
А сватови Бога прихватили!..
Тадер Голуб бесједи Турцима:
„Чујете ли подгорички Турци!
„Врните се варош Подгорици
„Пратијоца нама не требају!“
Када Турци зачуше Голуба,
Отоле се натраг повратили,
А сватови уз Бјелонавље,
Када брду дошли Плавинци,
Проговори Кнежевић Голубе:
„Чујете ли кићени сватови!
„Ви идите, како узможете
„А ја хоћу мало попитати,
„На муштулук у поље Грахово“.
Онда шину лебела лабула,
Па га ето преко Горе Црне,
Доклен дође пољу Граховоме;
Суверете га остарала мајка,
Па је сини ријеч говорила:
„А за Бога мој Голубе сине!
„Што си тако хитро дохитао,
„А камо ти твоја снаха драга,
„И камо ти кићени сватови?“
„Сад ће кита доћи и сватови
„И довести нашу снаху драгу,
„А мене је забољела глава,
„Но ми прострије мекана душека,
„Не бих ли се мало одморно!“
Хоће мајка, па га послушала
Па прострије мекана душека,
Голуб паде на меку постељу,
Те се равен мало одморно.
Таман сунце бјеше захлацило,
Али ево кићени сватови, —
Доведоше кићену невјесту,
Па ојдоше у бијелу цркви,
За Ђираком привјенчаше младу.
И бјелој се повратили кули;
Но да видиш Кнежевић Голуба,
Ка је својој говорио мајци:
„Ти замоли младога ђевера,
„Нек' ми пошаље моју снаху драгу,
„Е јој имам нешто говорити“.

На улазак Бојане највише има дуби-
не 4 1/2 нога мљетачких.

Доједрине:

Траб. аус. уг. „Хвала Богу“, тон. 23, кап. Ђ. Вучетић, из Скадра, крцат.
Скуп. тур. „Кавал Марино“, тон. 37, кап. Хусеин Хасан, из Скадра празан.
Траб. тур. „Зејтуније“, тон. 15, кап. Али Ахмет, из Медове, крцат.
Траб. црн. „Луна Нуова“, тон. 12, кап. Јакуп Сука, из Медове, празан.
Траб. аус. уг. „Братство“, тон. 15, кап. Мато Свилокос, из Скадра, крцат.
Траб. црн. „Хаирлије“, тон. 20, кап. Мехмед Осман, из Скадра, празан.
Траб. црн. „Бела Роза“, тон. 15, кап. Мехмед Хусеин, из Скадра, празан.

Одједрине:

Траб. тур. „Степа Диана“, тон. 37, кап. Хасан Ахмет, за Тријешће, крцат.
Траб. аус. уг. „Хвала Богу“, тон. 23, кап. Ђ. Вучетић, за Валеграде, крцат.
Траб. тур. „Зејтуније“, тон. 15, кап. Али Ахмет, за Медову, крцат.
Траб. црн. „Луна Нуова“, тон. 12, кап. Јакуп Сука, за Уцињ, празан.
Траб. аус. уг. „Братство“, тон. 15, кап. Мато Свилокос, за Дубровиц, крцат.

Опцић, 12 априла. — Ове недјеље имали смо лагушне, умјерене и јаке вјетрове од II. чет., узбуркано море и кад-кад кишу.

Барометар 75—6.

Доједрине:

Пароб. аус. уг. „Тритоне“, тон. 506, кап. Косовић, из Медове, крцат.
Пароб. аус. уг. „Фиуме“, тон. 420, кап. Каса, из Бара, крцат.
Траб. тур. „Софија“, тон. 18, кап. А. Омер, из Цаттата, празан.
Бриг. црн. „Буона Сорте“, тон. 12ф, кап. С. Вели Ага, из Медове, празан.
Траб. црн. „Бахрије“, тон. 36, кап. С. Мустафа, из Сењске Ријеке, празан.
Траб. црн. „Дулицњота“, тон. 35, кап. С. Каши, из Св. Николе, крцат.
Траб. црн. „Арије“, тон. 25, кап. Ф. Сулејман, из Тријешћа, крцат.
Траб. црн. „Каролина“, тон. 15, кап. М. Али, из Бара, крцат.
Бриг. црн. „Фортунато“, тон. 123, кап. С. Закули, из Медове, празан.

Одједрине:

Пар. аус. уг. „Тритоне“, тон. 506, кап. Косовић, за Бар, крцат.
Пар. аус. уг. „Фиуме“, тон. 420, кап. Каса, за Медову, крцат.
Траб. тур. „Софија“, тон. 18, кап. А. Омер, за Драч, празан.
Траб. црн. „Бахрије“, тон. 36, кап. С. Мустафа, за Обот, крцат.
Траб. црн. „Дулицњота“, тон. 35, кап. С. Каши, за Сењску Ријеку, крцат.
Траб. црн. „Хаирлије“, тон. 25, кап. Ф. Сулејман, за Обот, крцат.

Хоће мајка па га послушала,

И доведе млађану невјесту.

Када млада у одају дође,

Проли сузе низ бијело лице,

Па ђеверу 'ваку проговара:

„Мој ђевере, оли преболети?“

„Мила моја снахо, чујеш ли ме!
„Ти не плачи нити лица ружки,
„Да не чују на бијелу кулу,
„Докле сјутра рана зора сине;
„Па кад би ми испанула душа,
„Тада плачи колико ти драго,
„А сад сједа на духек до мене,
„Да м' је лакше муке подносити“.

Ово рече паде на узглавље...
Сву ноћ игра, пјесма и весеље,
На кнежевој пребијелој кули.
Када днени на расвиту било:
Голубу је душу испаднула. —
Боже мили, велике жалости!
Што протуже Ђиракова ђуба,
Над мртвијем ђевером Голубом.
Кад сватови зачуше кукање,
Отидоше у одају брзо, —
Али Голуб душу Богу дао! —
А над њиме снаха јаднује!..
Када кнеже сина виђе мртва,
Он ушта Ђиракову ђубу:
„Што би, снахо, мож ли ишта знати?
„Што Голубу сад испадне душа?“
Ојде снаха на му право каже,
Што је било и како је било,
На коваку у Бјелонавље.
Када је то кнеже разумио,
Жали сина, жали снаху своју.
И сватовско престаде весеље,
А настаде жалост и кукање!
Па сватови узеше Голуба,
Понесоме пред бијелу цркву,
Ожалише па га саринише
И отле се дома развијоше.
Но да видиш Милутина кнеза,
Ка довави од мора ениме,
Да видају његову снахину;
А он отле ситну књигу пише
И пише је у Куче камене
А на руке војводи Радоњи,
Овако га кнеже поздравно:
„Хвала теби, драги пријатељу!
„Дивно л' си ми дочекао свате,
„А још љешне здраво испратио, —

Траб. црн. „Каролина“, тон. 15, кап. М. Али, за Крф, крцат.

Бар, 19 априла. — Још трају лије-
на времена тихи вјетрови југо западни,
ведро небо и мирно море.

Барометар 77, стање температуре
Р. 14.

Дође из Крфа и Далмације пароброд
лојда „Фиуме“, кап. Л. Каса, и послје
искрцавања неколико путника отпутовао
је за Будву.

Дође из Далмације пароб. лојда „Дел-
фино“, кап. Л. Брелић, и послје искрца-
вања неколико терета и укрцавања неко-
лико путника отпутовао је за Уцињ.

Дође из Крфа и Арбаије пароброд
друштва грчкога „Елине“, кап. Н. Костело,
и послје искрцавања и укрцавања неко-
лико путника крену даље.

Дође из Будве траб. итал. „С. При-
мионе“, кап. К. Анђело, су 6 друга, празан,
и укрца овђе у ову луку 13 коња и неко-
лико жаба за Бар.

Дође из Будве траб. итал. „Бомбар-
диере“, су 6 друга, кап. Л. Николо, пра-
зан, и укрца овђе 14 коња за Малету.

Дође из Одиња, траб. црн. „Прови-
денца“, кап. У. Смаил, су 4 друга, крцат
мало луите.

Дође из Бишеле паранца итал. кап.
Д. Доменико, су 6 друга, крцат воћа.

Имеђу пароб. грчкога и лојдова има-
мо велику конкуренцију.

Неке цуте у Цариград пођоше пут-
ници за 7 ф. а. вр.

Ова је конкуренција добро дошла за
народ, и било би му још корисније да се
не намећу неки тајни сенсали, и дошло је
било до тога да је грчко друштво неке си-
ромашне путнике и бесплатно повело до
Коринта.

Кољко ово друштво тако и лојдово
вазда су у овоме ирстану на руку такви-
јем путницима што им се у похвалу мора
рећи.

ЧИТУЉА.

(† Д-р ЂОРЂЕ МУШИЦКИ) У
народну читуљу унисујемо ново име, које
се врста међу имена најстаријих јавних
трудбеника у нас. „Стара гарда“, која је
својим очима гледала постанак српске
државе и по силама својим помагала, да
се она учврсти и напријед крене, изумире
све више и више. У реду њеном начињен
је нов пролом смрћу д-ра Ђорђа Му-
шицког.

Рођен у Ђурђеву у Шајкашкој 1811
године, Ђорђе Мушицки школовао се о
трошку свога стрица „митропоског“ пјес-
ника Лукијана. Свршио је у Пешти меди-
цинске науке и поставши д-ром медицине
дође он у тада још сасвим младу кнежевину
Србију, да њој посвети своје знање и вје-

„Испратио уз Бјелонавље,
„Који мога изгубити сина,
„Мојет' сина млађана Голуба, —
„Којега сам јутрос уклонио,
„Погуби га Кадићу Манојло,
„Ал' његову смрт бих опростио,
„Ал' срамоту опростит не могу,
„Што је моју снаху нагрдио, —
„Десну јој је руку откинуо, —
„У сред своје од камена куле“.
Ојде књига у Куче камене,
А на руке војводи Радоњи,
Кад војвода књигу разумио
Удари се руком по кољену,
Жа' му бјеше млада пријатеља!..
Па дохвати дивит и артију,
Те је ситну књигу навитио
И посла је варош Подгорици,
На рукама бега Лисичића,
И овако њему бесједио:
„О за Бога, беже Лисичићу!
„Што учини да од Бога нађеш?
„Кад те молих да свате испратиш,
„Докле прођу кроз Бјелонавље,
„А ти си их „дивно“ испратио.
„На коваку у Бјелонавље
„Ту погибе Кнежевић Голубе,
„Погуби га Кадићу Манојло,
„Баш на својој од камена кули;
„Но му и ти јади прости били,
„Ал' непоросто Кадићу било
„Што награди моју милу шерцу, —
„Десну јој је одкинуо руку.
„Но послушај беже Лисичићу:
„Ти покупи шездесет Турака
„Од гиздаве варош Подгорице,
„Па их води у Бјелонавље,
„Те удари Кадићу на кулу,
„Не би ли ти Бог и срџа дала,
„Да погубиш Кадића Манојла
„И осветиш Кнежевић Голуба;
„Ја ћу скупит неколико Куча
„И ноћу ћу преко од Пинера,
„Прек' Бротићка испод Каменика,
„Да ударим на Брчке катуне,
„Под високом гором Прекорицом
„И плавином равном Поповицом;
„Ударићу њима на катуне,
„Дакто би им плаћенио овде,
„Па и коју главу уграбио
„Или жива роба заробио“.

штину. Кад је 1838 год. куга естраховито бијеснила у Нишу и Бесковцу и тамошњој окоцини, покојник је био лекар и управитељ карантина алексиначког, и његовом неуморном труду и вјештини пошло је за руком, те се Србија спасла од оне страшне морије, која се појавила била већ и у самом карантину. Зато је Мушички добио од „совјета“ похвално писмо, у ком се вели, да је он „послије Бога највише допринио, те је Србија од те страшне заразе сачувана“. Проведавши годину дања у Алексинцу постане д-р Ђорђе личним лекаром књаза Милоша и књажевића Милана и Михаила. Књаза Милоша пратио је, познатом приликом, у Цариград гдје се забавио три мјесеца дана, а Милоша Ј. Обреновића водио 1839 године у „десу на науке у тамошњи лицеј“. Год. 1842 био је професор физике у српском лицеју и у првом колу оних људи, од којих је било састављено тадашње Друштво Српске Словесности. Са престанком прве владе књаза Милоша, отидне Мушички из Србије и настани се као практични лекар у Сентомашу у Војводини. Затим је био директор контумаца у Земуну и најпослије у Броду у Славонији, гдје је стално био остао и ето своје кости оставио, преминувши на велику суботу.

Покојник је у својим млађим годинама радио по могућности и на књижевном пољу. За штампу је приредио и у четири књиге издао (1838—1847) „Стиховотворенија“ свога стрица, владике Лукијана, од којих је прва књига посвећена књазу Милошу. У спомен Лукијанове стогодишњице 27 јануара 1877 написао је „Животописе Лукијана Мушичког“, који је издала Матица Српска, а писао је и у првим књигама „Гласника“ друштва српске словесности и у Павловићевом „Срп. нар. листу“.

За књижевни и умјетни напредак српског народа имао је покојник великог смисла и живео се интересовао за свашта, што се клони нашем културном развоју. У том правцу вршио је тако рећи читаву мисију у ономе негдашњем закутку Српства, гдје је ударио пошљедње боравиште своје. О томе знају пошљедне причати многи чланови данашњих позоришних дружина наших.

У очи саме смрти почео је покојник писати своје жиће, и о томе вели у једном од пошљедњих писама својих између осталог:

„Почео сам писати (т. ј. своју биографију), па сада теке видим, да сам веома погрешно, што одавно то започео нијесам. Ја сам у Србији био у оно знаменито бурно вријеме, кад се деспотизам са младом слободом почео борити, те сам, бивши око књажева Милоша, Милана и Михаила, био очевидца и учесник многих знаменитих догађаја. Са свима првим достојанственицима био сам у пријатељству. Мени су познате све околности ондашњег времена, па и саме тајне. Из тога можеш увидјети,

да писање моје биографије уједно засијеча и повјесницу Србије ондашњег времена и њених првих мужева. Све што даље идем, даје ми увјерење, да би мој животопис за читаоце врло занимљив био и ондашње догађаје у многим чему расвјетлио. Ја се још на све добро опомињем, али ми само писање тешко пада. Писаћу, докле и како узмогу. Зло је, што ме рука издаје.“

Да ли је покојнику суђено било, да побиљежи своје успомене, није нам познато.

У „Јавору“ је пок. Ђ. Мушички изнио први пут на јавност њеке пјесме Симе Милутиновића Сарајлије, које је имао код себе у оригиналу.

Покојник је био дједа нашем познатом публицисти и писцу Бранку Мушичком, од којега се надамо да ће се постарати, да рукописи којих ће без сумње важних бити у оставини покојниковој, не пропадну, нарочито ако има каквих писама и старина, које би имале каква интереса по нашу историју или књижевност.

Посвећујући ове кратке редове скромном спомену д-ра Ђорђа Мушичког, велимо за покојником:

Лака му земља била! „Јавор“.

(Погреб Никанора Грујића, Срб. Милутина).

Загребачки „Србобран“ има овај бројан:

„Пакрац, 14 (26) априла. У 9 сати служба божја. Послије опјело. Службо владика Теофан Живковић са 50 свештеника, и изговорно ливно надгробно слово. Сав народ у цркви љуто плакао кад је владика Теофан прочита пјесму, коју је покојник владика себи у очи смрти сијенао. Владу заступа Станковић. Заступљено и католичко свештенство, све власта цијеле жупаније. На погреб дошли многи изасланици црковних и политичких општина. Много народа стигло из далеких крајева, понаособ из Хрватске и Славоније. Дошао и Рувацац, архимандрит. Спроводу присуствује до 4000 душа. Покојник владика сачувањем најсвечаније на гробљу. Велики жулан боловарски и пожењски дошли на погреб. Неумрли владика оставио 19 дјела, које у рукопису, које већ штампаних. Тестамент оставио усмен.“

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Проналазак.) По њекијем службенијем вјестима из Берлина, пронашао је један Нијемац начин, да се ваздушни балон може управљати по вољи. Службена објава вели, да је војно одјељење за иловидбу ваздухом устројило управљиви балон и да су покушаји доказали потпун успјех.

Тај се балон може окретати и противу вјетра у свакоме правцу; исто се тако може зауставити гдје хоће и радити све на свакоме мјесту по вољи. Брзина

тога балона веле да је четири пута виша од најбржег воза жељезнице. Креће се електриком.

Проналазник је, веле, њеки М. Велкер, — старином из рајнских покрајина, који се до сад бавио у Америци као механичар.

Влада њемачка, потпуно задовољна успјехом често понављаних покушаја, веле да је купила тај проналазак за њемачко царство по цијену од једног милиона марака у готовом новцу, а за други милион плаћаће проналазачу добит на извјестан број година.

(Забуна.) Као сви листови њемачки, тако имјесни лист у Витмару трудио се да покуну све ситнице о светковини деведесетог рођен-дана њемачког цара Вилема. Све што се уреднику чинило занимљиво, пијецало је из већих новина и слао у своју штампарију; међу тијем изрезотинама бјеше и ова вијест:

„Берлин, 22 марта. — Јучер у јутро, око 1 часа по поноћи, Њего Височанство Госп. Нашљедниковица, на вељу радост краљевског дома и свијех поданика му, родила је сретно сина. Тај догађај објављен је пријестоници трократном паљбом већих топова.“

Но та замашна новина није била ништа друго до — забуна некица, „изрезна погрешка“. Између многијех прича новинских тога дана, један је лист прештампан и службену објаву о рођењу цареву, од год. 1797-е. Несретни уредник је пренагливо те је рођење цареве објавио само на 90 година доцније по што се догодило.

(Шопенхауер — убијца.) Из Казана јављају: Овијех дана убио се овдје један студент овдашњег универзитета, по имену Бруно. Загонетна побуде тог самоубијства јако занимају Казанце. Сви другови цијенили су Бруна као даровитог, умиљатог и врљедног љака. Од њеко доба много се бавио око философа од правца Шопенхауерова, песимиста, те се сасвим задубио у њих. У очи свог очајног чина био је Бруно врло весео, но на сами дан убијства жалостив. У једној шумици убио се из револвера. Оставио је свом оцу написану поруку којом га моли, да ради његове смрти не жали ни на кога, но да — снали све књиге философа Шопенхауера.

(Вуланже у Биомарка.) Један домаћи прикљанало шаљивог новинарства француског, „наредник Антенор“ (sergeant Anthénor) који, при заједничком обједу, прича својим војничкијем друговима сваке ведјеље, како стоји свјетска политика, повјерио је прошле недјеље своме друштву ову политичку тајну:

„Бенерао Вуланже стари је војник, тај не вјерује много бакулању новинара; но од њеко доба додија му ситање пручкијех новинарекијех пузавана, те да би већ једном претстала несносна граја, прегне ђенерао јувачки те крену сам главом у Берлин, да се увјери на извору, што се то кука. „Шта ви управо хоћете?“ запита он кнеза Биомарка, „које су ваше најживље жеље? Мени можете то казати сасвим искрено, ми ћемо се у један час разумјети и сложити. Хоћете ли мир или ћете рат, шта управо захтијевате од нас?“ — Кнез Визмарк се снебл, погледа брв, удеси длаком оне своје три косе на глави те се бјеху замрениле од невидовне павале Вуланжерове, па намигну лукаво на ђенерала. „Кадме тако искрено питате, заслужили сте да вам искрено одговорим. Њемачка не хоће ни рата ни мира; ми хоћемо само још пет милијара да.“ — „Па што то не рекосте одмах“, рече ђенерао не размисљајући се и вадећи свој новчаник. „У нас има новаца као воде, па зар да се два велика народа покрве ради такве ситнице! Ево вам упутица од десет милијара да на француску банку, вратите ми осталих пет.“ — „Врло ми је жао што вас не могу послужити“, одговори оклоник дипломата. „Немам при себи толико ситних новаца.“ — „То је прави узрок“, доврши наредник Антенор свој извјештај, „што у виекој политици још ништа није ријешено, и што се Француска и Њемачка још нијесу коначно измирале. Нема доста ситних новаца. Пруска (се) није промијенила; мали јој грош, дужник је лон и све би јон. (La Prusse n'a pas changé; toujours prendre, jamais rendre et encore prétendre.)“

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Штампа се моје дјело

Н Е М А Њ А

историјска драма у пет чинава.

Књига ће бити велика до 10 табака на мањој осмини. Напштамаће се до краја маја мјесеца најдаље. Цијена је динар и по (75 новчића). Овим позивам све пријатеље лијене књижевности да ме потпомогну скупањем претплата. Претплатавине траје до 10 маја. Скупљачима дајем 10 од етопине за труд. Претплату ваља слати у плаћеном писму мени.

Молим сва српска и хрватска уредништва, да прештампалу овај оглас.

Биоград, 9 апр. 1887.

МИЛОН ЦВЕТИЋ

редитељ кр. срп. нар. позор.

Мој никад непрежањени син

САВО

преселно се је у вјечност, у седмој години од рођења, послје кратког ал тешког боловања, у петак 17. текућег мјесеца. Тјело његово предато је матери земљи 18. истог мјесеца.

Ову тужну вијест јављам свијема мојим пријатељима, знанцима и љубавницима на страни, знајући да ће ову моју велику несрећу сви пожалити.

У исто доба срдечно захваљујем онимљем сељанима који су ме полагали за вријеме боловања мога сина а тако исто и онијема који су учествовали при погребу.

Подгор, 19. априла 1887.

Ожаловњени отац:

Поп Никола Чаловић с фамилијом.

ПОЗИВ.

Само још једанпут умољавам г. скупљаче, а тако и претплатнике на моје пјесме:

„МАЧ И ГУСЛЕ“,

који ми још од истих новце дугују, да ми најдаље до 1 маја о. г. свој дуг мире.

Не отправе ли новце до 1 маја о. г. бићу приморан свијех поименице позвати на јавност.

Претплатници из Црне Горе нека упућују новце директно мени на Ригу Цицковића; а претплатници из Аустро-Угарске и осталих крајева, нека упућују новце на г. Петра Рамадановића у Котору.

Ријека Цицковића, 16/4 1887.

Никола Ђ. Бастаћ.

ОГЛАСИ.

ЈОСИП ЈЕМНЕР

банкар у Сарајеву,

купује и продаје сваке врете српских и државних карата (папира), како готове новце, у цјелини, тако и у малим сечним оброчима.

Исти купује и употребљаване црне горске поштарске биљеге, 100 комада по 50 новчића до 1 ф. 50 новчића, по разним бојама.

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Le MAGNIFIQUE ALBUM ILLUSTRÉ renfermant 587 gravures inédites de Robes, Confections, Articles pour toilettes de Dames et Enfants, Vêtements pour Hommes, etc., ainsi que la nomenclature de tous les tissus en Soieries, Lainages, Indiennes, Toiles etc. etc.

Vient de Paraître.

L'Envoi en est fait gratis et franco contre demande affranchie, adressée à MM. JULES JALUZOT & Cie à Paris.

Sont également envoyés franco les échantillons de tous les tissus composant les immenses assortiments du **PRINTEMPS**. (Bien spécifier les genres et prix.)

Tout achat à partir de 25 francs est expédié franco de port jusqu'à la frontière. A partir de 50 francs, toute commande pouvant être expédiée en Colis Postal, est envoyée franco jusqu'à destination.

Када бегу ситна књига дође,
Одмах скочи на ноге лагане,
Те покуну шездесет Турака,
И отиде Спужу бјеломе,
На отоле уз Бјелопавлиће;
На Кадића ударио кулу,
Но у кули није никог нема
Нако јунак Кадићу Манојла;
На кули је утврдио врата
Па он пуни биетра довердана
И њим Турке по обору туче!...
Седам осам раном обранио
А четири на мртво убио.
Када оно Турци видијеше
На кулу му живље видисаше
Те Кадића зову на предају;
Ал' се јунак предати не хоће.
Али Турци крвави крвници
Од куле му одетуи' не хоће,
Но привлаче сламу и сијено
Око бјеле Манојлове куле,
Живијем је огњем запаљине;
Плама је кулу и дим притиснуо
И кули се крова дохватио,
Стаде кула огњем сагореват;
На Манојла падаху угарци,
На муку се јунак нагодио,
Те у муци помисли јуначкој:
„Да л' је боље сагорет' у кули,
„Па' Турцима жив пасти у руке“.
То мислио на је намислио:
Те дохвати двије леденице,
Подпраши их прахом цацлеником;
Узе пушке у обије руке
А пламена у зубима пожа,
На кули је отворио врата
Па у обор ускочи у Турке!
И омаче двије леденице,
Ии једна му није промашила,
Па се љута гвожђа дохватио,
Ал' му крвни не дадохе Турци,
— Него њега жива ухватише,
Свезаше му ваонао руке;
Но кули му благо покупише,
Па с' отиде патраг повратнише,
Носећ собом мртве и рањене,
Док дођоше варош Подгорици,
Бег дохвати Кадића Манојла
И баци га у ледну тамницу;

Па бег пише лист књигу бијелу
Те је шаље у Куче Камене
А на руке војводи Радоњи;
У књигу га био поздравлио:
„На знање ти добар пријатељу,
„Ја сам био у Бјелопавлић'ма
„На бијелој Кадијића кули,
„И кулу сам отвем изгорно,
„Још Манојла жива ухватио,
„Довео га варош Подгорици,
„Бацио га у ледну тамницу.
„Сада чујеш добар пријатељу!
„Што ћу чињет' с' Кадићем Манојлом,
„Да ли теби да га пошљем тамо?
„Да му сабљом посијечеш главу,
„Или ћу га погубит' овамо?“
Пође књига у Куче камене,
А на руке војводи Радоњи.
Кад војвода књигу разумио,
Одмах другу пером накутио,
Па је посла варош Подгорици
А на руке бегу Лисичићу,
Овако га војвода поздравља:
„Чујеш ли ме, беже Лисичићу!
„Кад си веље добро учинио
„И крвника жива ухватио,
„Немој ми га ницати овамо
„Да га моје очи не гледају,
„Већ умори Кадића Манојла
„Са најгором смрћу којом знадеш,
„Е сам и ја добро учинио
„На катуне на Бјелопавлиће,
„Четири сам главе откинуо,
„И бијеле овце илијенио“.
Када књига Лисичићу дође,
Он изведе Кадића Манојла
И добави два прна целата
Те Кадићу појескоше главу,
Па сред равне варош Подгорице.
А Радоња Кучки војвода
Пише књигу, посла на Грахово
А на руке Милутину инезу,
У књигу га Мило поздравлио:
„Здраво да си пријатељу драги,
„Сина сам ти добро оветио.
„Четири сам за њег' погубио
„И петого Кадића Манојла?...“

*) Од Ј. Манојла.